

POSTANOWIENIE

16 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Kamil Zaradkiewicz

na posiedzeniu niejawnym 16 maja 2023 r. w Warszawie,
w sprawie z wniosku W.K.
z udziałem K.K. i Prokuratora Okręgowego w Gdańsku
o uchylenie ubezwłasnowolnienia,
na skutek wystąpienia przez Sąd Okręgowy w Gdańsku
postanowieniem z 16 lutego 2023 r., I Ns 16/23,
o oznaczenie sądu właściwego,

odmawia oznaczenia sądu właściwego.

UZASADNIENIE

Wnioskiem z 5 stycznia 2022 r. W.B. jako opiekun prawny ubezwłasnowolnionego całkowicie uczestnika W.K. wniósł o uchylenie ubezwłasnowolnienia.

Postanowieniem z 16 lutego 2023 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku postanowił przedstawić akta Sądowi Najwyższemu w celu wyznaczenia sądu właściwego do rozpoznania sprawy.

Sąd Okręgowy wskazał, że wnioskodawca będący osobą ubezwłasnowolnioną zamieszkuje na terytorium Republiki Federalnej Niemiec, a w konsekwencji nie można na podstawie art. 544 § 1 k.p.c. określić właściwości miejscowej sądu polskiego do rozpoznania sprawy. W konsekwencji w ocenie Sądu Okręgowego zachodzą przesłanki do oznaczenia sądu właściwego na podstawie art. 45 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 544 § 2 k.p.c., w sprawach o ubezwłasnowolnienie właściwy jest sąd miejsca zamieszkania osoby, której dotyczy wniosek o ubezwłasnowolnienie, a w braku miejsca zamieszkania - sąd miejsca jej pobytu.

W dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego podstawa prawna dotycząca wyznaczenia sądu właściwego w razie braku przesłanki z art. 544 § 2 k.p.c. nie była rozstrzygana jednolicie (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 listopada 1997 r., I CO 30/97; z 30 października 2020 r., V CO 190/20; por. jednak postanowienie Sądu Najwyższego z 11 sierpnia 2015 r., III CO 45/15). Wskazywano, że w wyjątkowych przypadkach może być uzasadnione odstępianie od reguły wskazanej w art. 508 § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem,

Jeżeli właściwość miejscowa nie jest oznaczona w przepisie szczególnym, wyłącznie właściwy jest sąd miejsca zamieszkania wnioskodawcy, a w braku miejsca zamieszkania - sąd miejsca jego pobytu. Do postępowania z urzędu właściwy jest sąd miejsca, w którego okręgu nastąpiło zdarzenie będące podstawą wszczęcia postępowania. W braku wskazanych wyżej podstaw właściwy będzie sąd dla m.st. Warszawy. Nie można natomiast tracić z pola widzenia faktu, iż zgodnie z § 2 art. 508 k.p.c., w wypadku, gdy sąd właściwy nie może z powodu przeszkody rozpoznać sprawy lub podjąć innej czynności albo gdy wymagają tego względy celowości, sąd nad nim przełożony wyznaczy na posiedzeniu niejawnym inny sąd do rozpoznania sprawy w całości lub w części.

Sąd Okręgowy w Gdańsku w rozpoznawanej sprawie powinien zatem co do zasady kierować się regułą kompetencyjną wynikającą z art. 508 k.p.c., a zatem w razie braku podstawy do oznaczenia sądu właściwego na zasadach ogólnych przekazać sprawę do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Warszawie, tj. kierując się uregulowaniem zawartym w art. 508 § 1 zd. 3 k.p.c. W sprawie nie wskazano istnienia szczególnych okoliczności, jakie w świetle orzecznictwa uzasadniałyby rozpoznanie wniosku o oznaczenie sądu właściwego na podstawie art. 45 k.p.c.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił oznaczenia sądu właściwego.

(Ł.W.)

[ms]